

LAUSUNTO LÄNSI-UUDENMAAN HYVINVOINTIALUEEN JÄRJESTÖAVUSTUSTEN MYÖNTÄMISPERIAATTEIDEN MUUTOKSISTA

Länsi-Uudenmaan Järjestöneuvottelukunta lausuu oma-aloitteisesti Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestöavustusten myöntämisperiaatteiden muutoksista ja ilmoittaa näkemyksinään seuraavaa:

Muutokset myöntämisperiaatteissa

Esityksen mukaan yleis- ja kumppanuusavustusten käyttöä kattamaan toimitilakustannuksia esitetään rajattavaksi enintään 60 %:iin toimitilakustannuksista. Poikkeuksena voisivat olla yhteiskäyttötilojen toimitilakustannukset, vapaaehtoistoimintaan perustuvat tilat, kohtaamispaikkatoiminta sekä asukastilat, joihin voidaan harkinnanvaraisesti myöntää avustusta 60–100 %.

Järjestöneuvottelukunta haluaa nostaa esiin, että alueella toimii järjestöjä, joiden mahdollisuus solmia toimitiloista vuokrasopimuksia on riippuvainen siitä, että hyvinvointialueen avustus kattaa toimitilakustannukset täysimääräisesti. Ilman mahdollisuutta sitoutua toimitiloihin, näiden toimijoiden tarjoama paikallinen hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistävän toiminnan toteuttaminen vaarantuu.

Mainittavaa on myös, että jo vuonna 2026 on jo tulossa muutoksia myös esimerkiksi Stean avustuksiin. Muutokset useamman rahoittajan taholta luo kerrannaisvaikutuksia ja heikentävät järjestöjen toimintakykyä hyvin nopeasti. Voittoa tavoittelemattomille järjestöille vuokratilakustannusten kattamiseen suunnattu avustus on ehdottoman tärkeä osa LUVNin kanssa tehtävää palvelualueyhteistyötä.

Järjestöneuvottelukunta näkee erittäin hyvänä, että esityksen tavoitteena on kehittää järjestöjen toimintaedellytyksiä väestön kohtaamiseen sekä asukas- ja vapaaehtoistoimintaan alueella.

Järjestöneuvottelukunta haluaa tuoda esiin, että järjestöillä on halu toimia yhdessä hyvinvointialueen ja kuntien kanssa sekä vahva tahto löytää yhdessä ratkaisuja, kuten toteuttaa toimintaa samoissa tiloissa. Voimakkaasti muuttuvassa toimintaympäristössä, jossa järjestöjen toimintaedellytyksiin kohdistuu runsaasti epäselvyyksiä ja epävarmuuksia, järjestöt tarvitsevat kuitenkin aikaa järjestäytymiseen sekä strategiseen etenemiseen. Tämä avulla voitaisiin turvata, että tehdyt ratkaisut olisivat kestäviä, eikä vaikuttaisi heikentävästi asukkaille tarjottavaan tukeen.

Järjestöneuvottelukunta esittää, että myöntämiskriteereitä uudistettaessa huomioitaisiin muutosten vaikutukset järjestötoiminnan jatkuvuuden ylläpitoon ja että muutoksista aiheutuisi mahdollisimman vähän haittaa olemassa olevalle järjestötoiminnalle. Lisäksi esitämme, että avustusten myöntämisperiaatteiden rinnalle määritellään, mitä tarkoitetaan yhteiskäytössä olevilla tiloilla, jotta järjestöt pystyisivät suunnittelemaan keskinäistä yhteistyötä toimitilakysymyksissä.

Muutokset avustuslajeissa

Järjestöneuvottelukunta pitää olemassa olevia avustuslajeja hyvinä.

Kommentit pisteytysjärjestelmästä

Järjestöneuvottelukunta katsoo, että avustushakemusten pisteytettäviä kriteereitä ja niiden suhdetta pisteytykseen tulisi selkeyttää. Epäselvyyksiä nousi esiin seuraavissa kohdissa:

Pisteytettävissä kriteereissä sanotaan "Eniten pisteitä annetaan järjestölle, joka laajimmin kohdentaa toimintaa kohderyhmälleen alueellisesti." Pisteytyksessä saa kolme pistettä saa, jos "Toiminta on avointa kaikille kohderyhmään kuuluville länsi-uusimaalaisille". Alueellisesta laajuudesta ei ole tässä mainintaa.

Pisteytyksessä on kohta "Kohderyhmälle suunnattu toiminta on hyvinvointisuunnitelman mukaista". Tämä mainitaan jo järjestöavustusten myöntämisperiaatteissa ja se on edellytys avustuksen saamiselle, jolloin sitä ei tarvitse käsitellä pisteytyksessä.

Esityksessä todetaan, että pisteiden uudella painotuksella järjestöjä pyritään kannustamaan toimimaan aktiivisesti hyvinvointialueen kumppanina. Järjestöneuvottelukunta haluaa nostaa esiin, että tällä hetkellä järjestöjen kokemus on, että yhteistyön mahdollisuuksissa eri palvelualojen välillä on eroja. Järjestöjen aktiivisuudesta ja asukkaiden tarpeista huolimatta hyvinvointialueen eri palvelut eivät välttämättä ole valmiita yhteistyöhön ja tämä asettaa järjestöt eriarvoiseen tilanteeseen pisteytyksessä.

Järjestöneuvottelukunta ehdottaa, että avustushakemusten pisteytystä kehitetään yhteistyössä yhdyspintatiimin sekä järjestöneuvottelukunnan kanssa, jotta kokonaisuus selkeytyisi järjestötoiminnan näkökulmasta, tukisi paremmin järjestöjen toiminnan vaikuttavuuden kuvaamista.

Kehittämistä tarvittaisiin mm. seuraavissa kohdissa:

3. Kohderyhmän tavoittaminen: "Eniten pisteitä annetaan järjestölle, joka laajimmin kohdentaa toimintaa kohderyhmälleen alueellisesti." Etänä tapahtuvaa toimintaa järjestäviltä järjestöiltä saadun palautteen mukaan järjestöjen on usein vaikea todentaa, missä esim. chat- tai puhelinpalvelun asiakas tai etäryhmän osallistuja asuu. Näitä palveluita käytetään yleensä anonymisti, käsiteltävät asiat ovat arkaluontoisia eivätkä apua tarvitsevat ihmiset välttämättä halua kertoa asuinkuntaansa.

4. Toiminnan itsearviointi: Pisteet muodostuvat nyt siitä, miten hakija kuvaa toiminnan itsearviointia ja tavoitteiden saavuttamista. Voisivatko pisteet muodostua siitä, arvioidaanko tavoiteltavat tulokset ja seurantamenetelmät riittäviksi.

6. Toiminnan tuloksellisuuden/vaikuttavuuden arviointi: "Pisteet muodostuvat siitä, miten toiminnan tavoitteet on määritelty." Voisiko tässä kohdassa arvioida tavoitteiden sijaan tuloksia – ainakin niiden järjestöjen kohdalla, joiden toiminta on jo vakiintunutta – tai vähintäänkin tavoitteiden saavuttamista.

Järjestöneuvottelukunta näkee hyvänä, että hyvinvointialue julkaisee verkkosivuilla hakuoppaan sekä mahdollistaa järjestöille kanavia tarvittavan informaation hakemiseen, mm. digitaalisen yhteydenottokanavan kautta.

Lausunto on hyväksytty järjestöneuvottelukunnan toimesta 28.08.2025.